

всебічне використання в сучасних реаліях таких доказів у судах. Серед основних проблемних питань можна зазначити наступні:

1. Розмежування понять копії та оригіналу електронного доказу, тому обґрунтованою є позиція щодо внесення змін до ЦПК України;

2. Недостатня врегульованість засвідчення копій таких доказів та необхідність внесення змін до Закону України «Про нотаріат»;

3. Забезпечення захисту таких доказів від підробок та внесення несанкціонованих змін, збереження від знищення, що потребує модернізації.

Враховуючи низку питань, які виникають із застосуванням електронних доказів в Україні, можна дійти до висновку, що проблематика застосування електронних засобів є і досі актуальною та не вирішеною.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України в редакції від 3 жовтня 2017 року. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 48. Ст. 436.
2. Павлова Ю. С. Особливості збирання і процесуального закріплення електронних доказів в цивільному судочинстві. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2017 №4. С. 78.
3. Каламайко А. Ю. Місце електронних засобів доказування та окремі питання їх використання в цивільному процесі. Право та інновації. 2015. № 2(10). С. 128

Бабак Ольга Миколаївна

студентка IV курсу факультету адвокатури

Національного Університету «Одеська юридична академія»

Мельник Діана Ігорівна

студентка IV курсу факультету адвокатури

Національного Університету «Одеська юридична академія»

науковий керівник – к.ю.н, доцент кафедри цивільного процесу Пригуляк В.М.

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ЕЛЕКТРОННОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

Сьогодні інформація є основою соціального порядку. Закони як прояв і продукт суспільного життя також залежать від потоків інформації. Форма й зміст права безперервно змінюється залежно від доступних комунікативних інструментів. Судова система заснована на обміні інформації, швидкість та обсяг якої можна збільшити шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Сучасні технології повинні гарантувати дотримання основних правових принципів, цілісності та автентичності документів, конфіденційності даних і незалежності судової системи. Для цього необхідно впроваджувати в систему судочинства не лише системи фіксації судових рішень, а й системи комунікації

учасників судочинства, проведення дистанційного розгляду судових справ, автоматизовані банки даних справ і судових рішень, інформаційно-пошукові системи, автоматизовані робочі місця судді, помічника судді, системи автоматичного ухвалення рішень тощо.

Сьогодні електронне судочинство має всі передумови для забезпечення ефективності судового процесу.

Інформатизація системи судочинства є складовою Національної програми інформатизації України. Пріоритетними напрямками інформатизації в цій галузі є розробка мережевих технологій для органів судової влади, створення, упродовження та вдосконалення системи електронного документообігу, створення автоматизованих систем узагальнення судової практики та аналізу діяльності судів, розробка сучасної телекомунікаційної структури судів, створення єдиної судової бази даних тощо.

Забезпечення інформатизації системи судочинства та подальший розвиток цього напрямку здійснюється на основі Концепції галузевої програми інформатизації судів загальної юрисдикції, інших органів та установ судової системи» [1], розробленої Державною судовою адміністрацією (ДСА) України. Головною метою концепції є формування умов для створення та функціонування єдиної судової інформаційної системи, надання інформаційної та технологічної підтримки судочинства на принципах дотримання балансу між потребою громадян, суспільства та держави у вільному обміні інформацією й необхідними обмеженнями на її поширення. Концепція ґрунтується на сукупності нормативно-правових, організаційно-розпорядчих, програмно-технічних і телекомунікаційних засобів, які забезпечують збір, опрацювання, накопичування, аналіз і зберігання інформації.

Електронне правосуддя передбачає подачу позовної заяви, додатків до неї та надання відгуків на позови в електронному вигляді, доступ до судових актів, надання «електронних» доказів, розгляд справи онлайн, розсилку учасникам процесу через Інтернет або через sms-повідомлення інформації щодо поточної справи, функціонування сайтів судів тощо [2].

Деякі науковці вважають, що поняття «електронне судочинство» можна розглядати у широкому та вузькому значеннях. Зокрема, у широкому розумінні електронне судочинство (правосуддя) - це сукупність різних автоматизованих інформаційних систем - сервісів, що надають можливість для здійснення публікації судових рішень, ведення «електронної справи» і доступу сторін до матеріалів «електронної справи», що дозволяє вивести на принципово новий якісний рівень взаємодію суду, учасників процесу та інших зацікавлених осіб. У вузькому розумінні електронне судочинство (правосуддя) - це можливість суду та інших учасників судового процесу здійснювати передбачені нормативними правовими актами дії, що безпосередньо впливають на початок і хід судового процесу (наприклад, такі дії, як подача до суду документів в електронній формі

або участь у судовому засіданні за допомогою системи відеоконференцзв'язку) [3, с. 27].

Відтак електронне судочинство (правосуддя) є комплексним поняттям, яке означає особливу форму організації судової влади, що заснована на застосуванні цифрових технологій та спрямована на підвищення ефективності, досягнення оперативності, забезпечення доступності правосуддя, а також автоматизацію деяких внутрішньо-управлінських та зовнішньо-управлінських процесів із метою забезпечення реалізації своєї головної функції - здійснення правосуддя на засадах верховенства права, справедливості, відкритості та прозорості, доступності тощо.

Україна як держава-член Ради Європи не може залишатися осторонь процесів інформатизації загалом та судової діяльності зокрема, які проходять на європейському континенті. Тому 22 травня 2003 року було прийнято Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг», який фактично започаткував створення електронного судочинства. Дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, оброблення, використання та знищення електронних документів [4].

Наступним кроком у правовому забезпеченні електронного судочинства необхідно визнати Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 № 2155-VIII [5]. Зокрема, цим Законом визначено, що електронний підпис –це електронні дані, які додаються підписувачем до інших електронних даних або логічно з ними пов'язуються і використовуються ним як підпис

Важливим кроком в аспекті запровадження електронного судочинства є Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22 грудня 2005 року, який регулює відносини щодо забезпечення доступу до судових рішень (рішень, судових наказів, постанов, вироків, ухвал), ухвалених судами загальної юрисдикції, та ведення Єдиного державного реєстру судових рішень [6]. Зазначений Закон сконструйовано таким чином, що можливо виокремити принципи доступу до судових рішень — універсальність, всеохоплюваність, конфіденційність, відкритість, відповідальність, бюджетне фінансування, державне регулювання, та взаємодія [7].

На думку Голубевої Неллі Юрїївни, з прийняттям Закону України від 3.09.2015 року «Про електронну комерцію» на законодавчому рівні врегульовані особливості укладення договорів в електронній формі [8].

У Законі України «Про електронну комерцію» (далі — Закон) визначено поняття електронної торгівлі, електронного договору, електронного правочину. Саме порядок вчинення електронних правочинів, їх чинність та наслідки — основна мета правового регулювання у цій сфері, оскільки на практиці часто виникає питання при укладенні правочину в електронній формі чи договір був

належним чином підписаний сторонами.

Електронні договори при використанні сучасних інформаційних технологій повинні відповідати встановленому законом порядку. При цьому, маємо знайти такі механізми укладання цих договорів, що не позбавити електронні договори юридичної сили, оскільки в іншому випадку функція мережі Інтернет звелася б виключно до рекламної, що не відповідає потребам сучасного обороту [8].

Таким чином, електронне правосуддя передбачає використання в системі судочинства ІКТ не лише в якості засобів виробництва, а й як процесуальних засобів. Елементи електронного правосуддя (розсилка повідомлень електронною поштою, електронний цифровий підпис, відеоконференцзв'язок тощо) спрямовані на поліпшення роботи судових органів.

Список використаної літератури:

1. Концепція галузевої програми інформатизації судів загальної юрисдикції, інших органів та уста-нов судової системи/ URL: [http://court.gov.ua/userfiles/ concept.pdf](http://court.gov.ua/userfiles/concept.pdf). - Назва з екрану.
2. Кушакова-Костицька Н. В. Електронне правосуддя: українські реалії та зарубіжний досвід / Н. В. Кушакова-Костицька // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. - 2013. - № 1. - С. 103-109.
3. Романенкова С.В. Понятие электронного правосудия, его генезис и внедрение в правоприменительную практику зарубежных стран. Арбитражный и гражданский процесс. 2013. № 4. С. 26-31.
4. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року / Верховна Рада України. - Офіц. вид. - Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 36. - Ст. 275.
5. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
6. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 року / Верховна Рада України. - Офіц. вид. - Відомості Верховної Ради України. - 2006. - № 15. - Ст. 128.
7. Соляник А. Без внесения не исполняют. Об изменениях, касающихся Единого госреестра судебных решений / А. Соляник // Юридическая практика. - 21 жовтня 2008 року. - № 43 (565).
8. Голубева Н. Ю. Порядок укладення договорів в електронній формі за законодавством України / Н. Ю. Голубева // Методологічні засади вдосконалення цивільного процесуального права : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. до 150-річчя від дня народження Є. В. Васьковського (8 квітня 2016 р.) / уклад.: І. В. Андронов, Н. В. Волкова, О. В. Сатановська. – Одеса : Юрид. л-ра, 2016. - С. 3-10.